

Sarajevo, 11.10.2021. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
04.10.2021. – 08.10.2021.

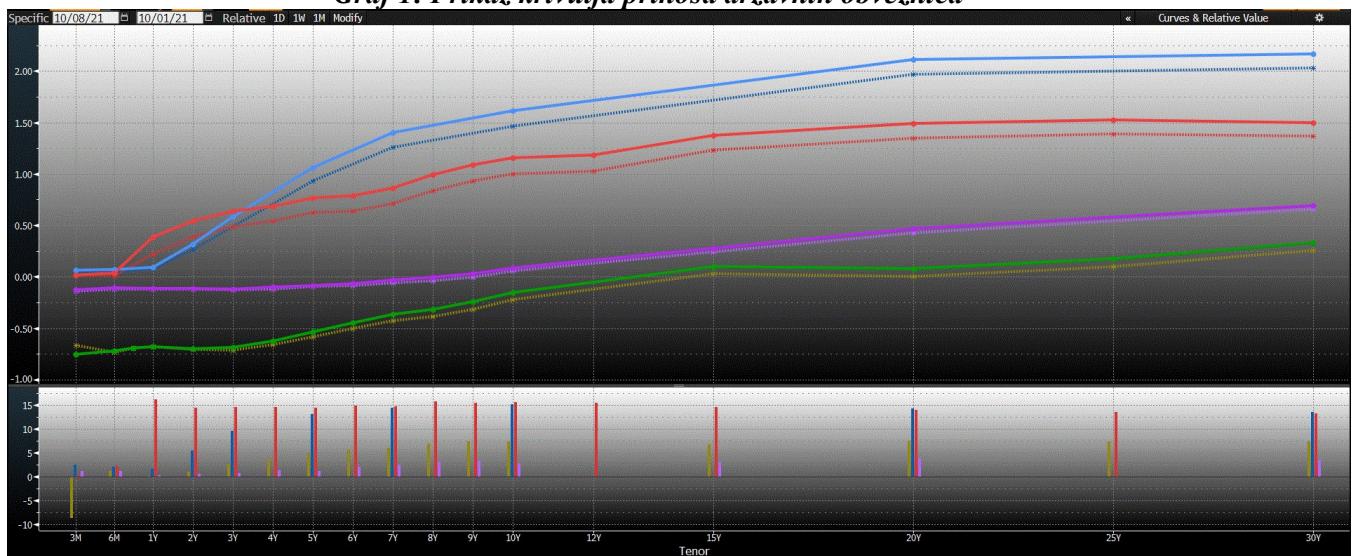
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	1.10.21	- 8.10.21	1.10.21	- 8.10.21	1.10.21	- 8.10.21	1.10.21	- 8.10.21
2 godine	-0,70	- -0,69 ↗	0,26	- 0,32 ↗	0,40	- 0,54 ↗	-0,11	- -0,10 ↗
5 godina	-0,58	- -0,53 ↗	0,93	- 1,06 ↗	0,62	- 0,77 ↗	-0,09	- -0,08 ↗
10 godina	-0,22	- -0,15 ↗	1,46	- 1,61 ↗	1,00	- 1,16 ↗	0,06	- 0,09 ↗

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	1.10.21	- 8.10.21
3 mjeseca	-0,652	- -0,733 ↘
6 mjeseci	-0,731	- -0,720 ↗
1 godina	-0,663	- -0,657 ↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crveni) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 08.10.2021. godine (pune linije) i 01.10.2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Početak proteklog tjedna je bio u znaku nastavka rasta cijena energenata, dok, sa druge strane, globalni pad na strani ponude i rizik trajno visoke inflacije drže investitore u nedoumici. Sredinom tjedna cijene prirodnog plina u Europi su, nakon višednevног oštrog rasta, korigirane na niže kada je predsjednik Rusije Putin izjavio da je ova država spremna pomoći da se stabiliziraju globalna tržišta energenata. Europsko povjerenstvo je najavilo da će objaviti pregled mjeru koje pojedinačne vlade mogu poduzeti s ciljem ublažavanja udarca energetske krize na potrošače i kompanije. Ove vijesti, koje su utjecale na povećana očekivanja nastavka rasta ionako visoke inflacije, doprinijele su povećanju prinosa obveznica eurozone, posebice kod onih obveznica sa srednjim i dužim rokovima dospijeća. U odnosu na prethodni tjedan prinosi njemačkih obveznica ovog dospijeća su povećani između 5 i 7 baznih poena, dok je rast bio blago manje izražen kod talijanskih obveznica čiji su prinosi povećani za 3 do 6,5 baznih poena.

Objavljen je zapisnik sa posljednje sjednice UV ECB održane u rujnu koji je pokazao da, usprkos tomu što je odluka o nešto sporijem tempu kupovina obveznica u okviru PEPP programa donesena jednoglasno, određeni članovi su iznijeli argumente kako za usporenje, tako i za povećanje kupovina. U svakom slučaju naglašena je potreba za fleksibilnost po pitanju uporabe PEPP programa sukladno uvjetima koji prevladavaju na tržištu. Također, ovaj zapisnik je pokazao da su neki od članova UV izrazili ozbiljniju zabrinutost o mogućnosti da inflacija bude trajnija. Jučer se pojavila nepotvrđena vijest da ECB razmatra novi program kupovina obveznica koji bi spriječio turbulencije na tržištima kada dođe do obustave PEPP programa. Član IV. ECB Schnabel je izjavila da bi se nagli, oštar rast inflacije u eurozoni mogao pokazati održivim ukoliko radnici počnu očekivati veće cijene i zahtijevati povećanje plaća. S druge strane, predsjednica ECB Lagarde je izjavila da ECB mora veoma pozorno upravljati izlaskom iz pandemije, kao i da bi neravnoteže povezane sa pandemijom trebale biti privremene. Dodala je da bi rastuće cijene energije i poremećaji u lancima ponude mogli predstavljati prepreke koje bi mogle usporiti ekonomski rast u eurozoni. Drugi dužnosnici ECB su, također, davali izjave o efektima rasta inflacije i budućnosti PEPP programa kupovina obveznica, ali su ove izjave uglavnom potvrdile raniji stav predsjednice Lagarde, a koji se odnosi na očekivanja da je rast inflacije privremenog karaktera. Ipak, sve veći broj dužnosnika ECB više ne isključuje mogućnost da bi inflacija mogla ostati visoka neko vrijeme, te upozoravaju na potrebu opreznosti kada se budu donosile odluke o narednim koracima monetarne politike. Očekivanja su sada usmjerena na sjednicu ECB koja će se održati u prosincu, što je sukladno najavama članova UV ECB, kada se očekuje priopćenje više detalja o nastavku uporabe kvantitativnih olakšica ove institucije.

Proteklog tjedna Centralna banka Poljske je donijela neočekivanu odluku o povećanju referentne kamatne stope na 0,5% sa 0,1%, uslijed veoma izražene stope inflacije koja je dostigla razinu od 5,8%. Ovo predstavlja prvo povećanje kamatnih stopa navedene institucije od 2012. godine.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	LIST	18,6	16,9
2.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	RUJ	56,1	56,2
3.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	KOL	13,5%	13,4%
4.	Maloprodaja – EZ (G/G)	KOL	0,4%	0,0%
5.	Maloprodaja – Italija (G/G)	KOL	2,0%	1,9%
6.	Fabričke narudžbe – Njemačka (G/G)	KOL	16,4%	11,7%
7.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	KOL	5,0%	1,7%
8.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	KOL	3,3%	3,9%
9.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G)	KOL	-	8,6%
10.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	KOL	-	4,4%
11.	Industrijska proizvodnja – Španjolska (G/G)	KOL	3,5%	1,8%
12.	Industrijska proizvodnja – Irska (G/G)	KOL	-	24,3%
13.	Industrijske prodaje – Nizozemska (G/G)	KOL	-	16,0%
14.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	KOL	-	4,3%
15.	Prerađivačka proizvodnja – Nizozemska (G/G)	KOL	-	9,8%
16.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	KOL	15,0	10,7
17.	Trgovinski bilans – Francuska (u milijardama EUR)	KOL	-	-6,67
18.	Odnos deficit-a i GDP-a – Italija (kvartalno)	II. kvartal	-	10,2%
19.	Promjena broja nezaposlenih – Španjolska	RUJ	-	-76.100
20.	Stopa nezaposlenosti – Irska	RUJ	-	6,4%
21.	Stopa inflacije – Nizozemska	RUJ	2,9%	3,0%
				2,7%

SAD

Lideri demokrata i republikanaca u Senatu su u četvrtak postigli dogovor kojim se dopušta podizanje gornje granice saveznog duga do početka prosinca, privremeno sprječavajući opasnost od prvog neizvršenja nacionalnog duga, nakon što su republikanci pristali privremeno odustati od blokade povećanja duga. Članica Odbora guvernera Feda Brainard je izjavila da bi Fed trebao nastaviti sa naporima da procijeni koliko bi klimatske promjene mogle utjecati na banke, dodavši da će takva analiza biti ključni alat za mjerjenje rizika.

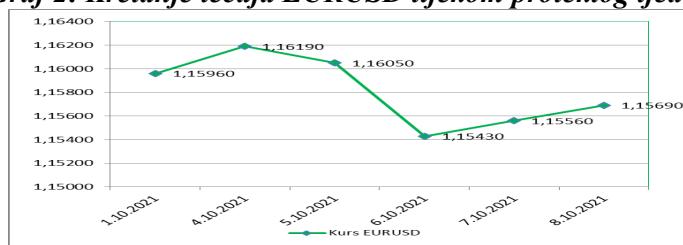
Predsjednik Biden je osudio "nepromišljene" republikance koji su gurali američku vladu prema povijesnom dugu, upozoravajući da se "meteor" spremao udariti u ekonomiju SAD. To je moglo izazvati prvi bankrot SAD u modernoj povijesti, ujedno praveći kaotično stanje i u američkoj i svjetskoj ekonomiji. Ministrica financija Yellen je izjavila da se protivi uporabi propusta u valutnom zakonu kako bi se riješila ova kriza zbog neizvršenja obveza SAD. Yellen je izjavila da se protivi emisiji platinaste kovanice od 1 bilijun USD za rješavanje krize. Ideja dolazi zbog propusta u zakonu koji omogućava Ministarstvu financija da napravi platinastu kovanicu u bilo kojem apoenu kojeg odabere. Yellen se protivi toj ideji i misli da je ne bi trebalo ozbiljno razmatrati. Senator Sanders iz Vermonta je izjavio da su ključna ova dva mjeseca, u kojima će se isplatiti dugovi i shvatiti u kojem pravcu se kreće američka ekonomija. Fed, koji je do sada uglavnom tvrdio da su inflatori pritisci prolazni, priopćio je da će vjerojatno početi smanjivati mjesecne kupovine obveznica već u studenome, prije povećanja kamatnih stopa koje se očekuju već naredne godine. Navedeno je utjecalo na rast prinosa obveznica SAD.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Fabričke narudžbe	KOL	1,0%	1,2%
2.	Narudžbe trajnih dobara F	KOL	1,8%	1,8%
3.	Trgovinski bilans (u milijardama USD)	KOL	-70,8	-73,3
4.	PMI indeks uslužnog sektora F	RUJ	55,4	54,9
5.	ISM indeks usluga	RUJ	59,9	61,9
6.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	1. LIST	-	-6,9%
7.	ADP izvješće o promjeni br. zaposlenih	RUJ	430.000	568.000
8.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	2. LIST	348.000	326.000
9.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	25. RUJ	2.766.000	2.714.000
10.	Indeks raspoloženja potrošača	3. LIST	-	53,4
11.	Promjene br. zaposlenih u nefarm. sektoru	RUJ	500.000	194.000
12.	Promjene br. zaposlenih u prerađ. sektoru	RUJ	25.000	26.000
13.	Stopa nezaposlenosti	RUJ	5,1%	4,8%

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,1596 na 1,1569.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Protekli tjedan u Velikoj Britaniji je obilježen pitanjima iz oblasti fiskalne politike kao i obnovljenim nesuglasicama između Velike Britanije i EU.

Ministar financija Velike Britanije Sunak je izjavio da se smanjenje poreza može dogoditi samo u slučaju kada javne financije budu postavljene na održivim osnovama. Prošlog mjeseca Vlada je iznijela planove za povećanje poreza za zaposlene, poslodavce i pojedine investitore sa ciljem da se pokušaju izboriti sa socijalnom i zdravstvenom krizom financiranja, čime su izazvali suprotne stavove kod pojedinaca u Vladi jer se time krše predizborna obećanja. Prilikom obraćanja na godišnjoj konferenciji Konzervativne partije Sunak je istakao da vjeruje u fiskalnu odgovornost. Osvojnuo se na nacionalni dug koji je trenutačno 100% GDP-a, te je to iskoristio kao jedan od argumenata da se unaprijede javne financije. Također, Sunak je istakao da i sam želi smanjenje poreza, ali da bi se to dogodilo, javne financije moraju biti postavljene na zdravim temeljima. Ovakvi stavovi su našli na podršku članova stranke.

Vlada Velike Britanije je priopćila da će Velika Britanija reagirati na robustan način ukoliko EU pokrene trgovinski rat, u slučaju da pregovori o Brexitu po pitanju Sjeverne Irske propadnu. Ministar za Brexit

Frost je istakao da očekuje da će EU izdati formalni odgovor na zahtjeve Velike Britanije za ponovnim pregovorima po pitanju obnovljenih pregovora sa Sjevernom Irskom u narednih deset dana. Tijekom vikenda su spekulacije o trgovinskom ratu pojačane, nakon što je Brisel odbio zahtjev Londona za sveobuhvatnom revizijom sporazuma o Brexitu u dijelu protokola sa Sjevernom Irskom. Europsko povjerenstvo je ponovilo da se neće složiti sa uklanjanjem nadzora Europskog suda pravde nad protokolom, koji zahtjeva Velika Britanija, a o čemu će ministar za Brexit Frost tijekom tjedna dati više detalja.

Tržišna mjera inflacije u Velikoj Britaniji, koja pokazuje inflatorna očekivanja u narednih deset godina, povećana je na nešto iznad 4%, što je duplo više u odnosu na ciljanu razinu BoE. Takozvana desetogodišnja prijelomna stopa je povećana za 5 baznih poena na 4,03%, što je najviša razina od 2008. godine. Glavni razlog rasta ove stope jeste izraženi rast cijena energenata koji prijeti da poveća i cijene za krajnje potrošače. Trgovci gorivom u Velikoj Britaniji su pozvali na neovisno istraživanje oko krize goriva, kako bi se osiguralo da se takva kriza ne ponovi te su dodali da se nestašice ne ublažavaju dovoljno brzo. Nedostatak vozača kamiona kao i panične kupovine nafte tijekom posljednja dva tjedna, utjecale su na to da mnoge crpke ostanu bez ponude, dok se ovi problemi i dalje nastavljaju u Londonu i jugoistočnoj Engleskoj.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Novoregistrirana vozila (G/G)	RUJ	-	-34,4%
2.	PMI uslužni sektor F	RUJ	54,6	55,4
3.	PMI građevinski sektor F	RUJ	54,0	52,6
4.	PMI kompozitni indeks F	RUJ	54,1	54,9

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, te je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,85587 na 0,84979. GBP je aprecirala u odnosu na USD, te je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,3546 na 1,3615.

JAPAN

Novi japanski premijer Kishida je izjavio da je jedna od opcija u rješavanju razlika u prihodima prilagodba stope poreza na finansijski dohodak. Na svojoj prvoj konferenciji za medije kao premijer, Kishida je izjavio da će razmotriti mogućnost gotovinskih uplata kućanstvima koja su najviše pogodjena pandemijom Covid19. Prema njegovim riječima, jedna od opcija je podešavanje poreza na prihod, ali da to nije jedina opcija, te bi se mogli poduzeti koraci poput davanja poreznih olakšica kompanijama koje povećavaju plaće radnicima. Dodao je da želi voditi politiku koja će postići "novu vrstu kapitalizma", koji distribuira više bogatstva domaćinstvima i rješava sve veći jaz u prihodima. Krajem tjedna su objavljeni razočaravajući podatci o potrošnji kućanstava koji ne idu u prilog naporima novog premijera da oživi ovu, pandemijom pogodenu, ekonomiju. Kishida je pozvao na opće izbore 31. listopada, koji bi mogli označiti jačinu njegovog mandata, a koji će opet biti testiran glasovanjem u Gornjem domu sljedeće godine.

Japanske akcije su rasprodorate zbog "Kishidinog šoka", jer su inozemni fondovi i investitori maloprodaje pojačali očekivanja da će novi premijer Japana odustati od napora da treću najveću svjetsku ekonomiju potakne da bude više naklonjena akcionarima. Guverner BoJ Kuroda je izjavio da japanske kompanije ne bi trebale hitno povećati plaće, jer su zadržali radna mesta tijekom prošlogodišnjeg ekonomskog udara izazvanog pandemijom, te da ne moraju tako brzo popunjavati slobodna radna mesta kao američke kompanije.

BoJ je objavila najsumornije procjene ekonomskih regija Japana u razdoblju više od godinu dana, jer su ograničenja u snabdijevanju naštetila tvorničkoj proizvodnji automobila i drugih proizvoda, umanjujući ekonomsku očekivanja Japana, zemlje koja je primarno izvozno orijentirana. U tromjesečnom izvješću, BoJ je smanjila ekonomsku procjenu za pet od devet regija – najveće smanjenje od srpnja prošle godine – što je ujedno signalizirajući alarm zbog prekida proizvodnje i porasta potrošnje izazvanog pandemijom Covid19. Ovaj oprezan stav BoJ bi mogao izazvati smanjenje prognoze ekonomskog rasta BoJ za drugu najveću azijsku ekonomiju tijekom ove fiskalne godine, a koje će razmatrati na sastanku 27. – 28. listopada, kada će objaviti nove tromjesečne projekcije.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Monetarna baza (G/G)	RUJ	-	11,7% 14,9%
2.	Stopa inflacija – Tokio (G/G)	RUJ	-0,1%	0,3% -0,4%
3.	Stopa temeljne inflacija – Tokio (G/G)	RUJ	-0,1%	-0,1% -0,1%
4.	PMI indeks uslužnog sektora F	RUJ	-	47,8 42,9
5.	Kompozitni PMI indeks F	RUJ	-	47,9 45,5
6.	Vodeći indeks P	KOL	102,0	101,8 104,1
7.	Koincidirajući indeks P	KOL	91,5	91,5 94,4
8.	Potrošnja kućanstava (G/G)	KOL	-1,2%	-3,0% 0,7%
9.	Novčane zarade zaposlenih (G/G)	KOL	0,4%	0,7% 0,6%
10.	Bilans tekućeg računa (u milijardama JPY)	KOL	1.473,6	1.665,6 1910,8
11.	Trgovinski bilans (u milijardama JPY)	KOL	-385,3	-372,4 622,3
12.	Bankroti (G/G)	RUJ	-	-10,61% -30,13%

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 128,79 na 129,86. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 111,05 na 112,24.

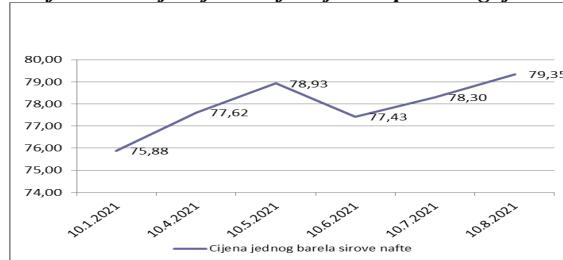
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorske burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 75,88 USD (65,44 EUR). Tijekom proteklog tjedna cijena nafte je nastavila održavati tendenciju rasta, te je cijena zabilježila najvišu razinu od 2014. godine. Rast cijene je uglavnom vođen odlukom OPEC+ da održi postupno povećanje obima ponude, čak i u situacijama da kriza sa prirodnim plinom potakne potražnju za naftom. Članice OPEC+ su se usuglasile da se obim proizvodnje poveća za 400.000 barela dnevno od studenoga, a najkraće do travnja 2022. godine. Sredinom tjedna, kada su objavljeni podatci o stanju zaliha nafte u SAD, koji su pokazali da je došlo do rasta zaliha ovog energenta u SAD, kao i nakon što su analitičari iznijeli stavove da se cijena nafte prebrzo povećava, uslijedila je blaga kontrakcija cijene. Ministar energetike SAD Granholm je potaknuo očekivanja da će se dodatno osloboditi određene zalihe nafte, te je istakao da su "svi alati na stolu", s obzirom na to da se administracija predsjednika Bidena suočava sa politički opasnim rastom cijena nafte. Ova izjava je utjecala na blago obuzdavanje rasta cijene nafte.

Krajem tjedna cijena nafte je nastavila bilježiti rast pod utjecajem signala da su neke industrije počele mijenjati energiju koju koriste, te se preusmjeravati sa plina na naftu, dok postoje neizvjesnosti oko toga da li će Vlada SAD osloboditi naftu iz strateških rezervi.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 79,35 USD (68,59 EUR). Promatrano na tjednoj razini cijena nafte je povećana za 4,57%. Ovo je sedmi tjedan zaredom da cijena nafte bilježi rast.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

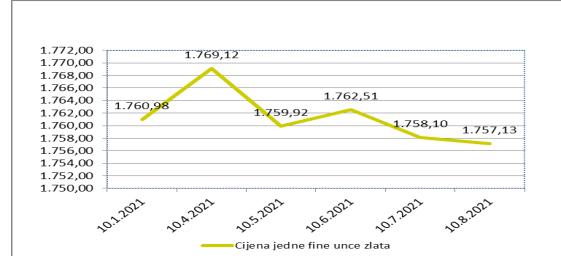
Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.760,98 USD (1.518,61 EUR). Početkom tjedna cijena zlata je bilježila rast pod utjecajem deprecijacije dolara i pojačanih rizika na tržištu dionica koji su potakli potražnju za sigurnijom aktivom. Međutim, već u utorak cijena je smanjena pod utjecajem kretanja tečaja USD, te je do kraja tjedna cijena bilježila postupno smanjenje.

Prema World Gold Council globalne rezerve zlata su povećane za 333,2 tone u prvoj polovini 2021. godine, što je za 39% iznad petogodišnjeg prosjeka. Snažne kupovine zlata su zabilježeni Tajland, Mađarska i Brazil, dok su analize World Gold Council pokazale da se očekuje da, ukoliko centralne banke nastave kupovati zlato tempom koji je u skorije vrijeme zabilježen, to će značiti dodatnu podršku ovome tržištu.

LBMA je objavila vijest da je na kraju rujna tekuće godine količina zlata koja se drži u Londonu iznosila 9.709 tona (za 0,1% manje u odnosu na prethodni mjesec) čija vrijednost iznosi 544 milijarde USD. Ovi podatci predstavljaju stanje koje se nalazi kod šest kastodijana koji nude usluge skladištenja zlata, a koji su članovi LBMA, a samim tim predstavljaju važnu percepciju i mogućnost Londona da potakne fizičke OTC trgovine zlatom, istaknuto je iz LBMA.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.757,13 USD (1.518,83 EUR). Na tjednoj razini cijena zlata je smanjena za 0,22%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjel za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.